

[Indenrigsministeren.]

klart, at dette underudvalg må arbejde i samklang med den øvrige kommission.

Jeg gør opmærksom på, at der i lovforslaget tales om revision senest i folketingsåret 1971-72; skulle kommissionen mod min forventning være færdig forinden, er det klart, at der vil blive taget skridt til fremsættelse af forslag til revision af den meget gamle lov om embedslægevæsenet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Skytte): Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

(Lovforslaget (nr. 32) findes i tillæg A. sp. 465, fremsættelsen i tidenden sp. 105).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ove Hansen: Der er her tale om genfremstilling af et lovforslag, ministeren fremsatte i oktober 1965, så jeg kunne henvise til mine udtalelser, da det sidst var til første behandling. Jeg vil alligevel gøre nogle bemærkninger til lovforslaget, fordi jeg synes, det for kommunernes vedkommende er af meget vidtrækkende betydning. Når vi ikke fik behandlet lovforslaget færdigt i sidste folketingsår, skyldtes det det skatte- og afgiftsforlig, vi sluttede i januar måned i år, og som bevirkede, at der kom nogle midlertidigt gældende regler med hensyn til den kommunale ejendomsbeskatning for skatteåret 1966-67.

Hvad lovforslaget angår, vil jeg meget gerne lægge vægt på den betydning, den værdi, det vil få for sognekommunerne. De vil få lov til selv at bestemme grundskyldpromillernes størrelse; hidtil har vi haft en minimumsstørrelse på 10 promille og en

maksimumsstørrelse på 35 promille, men nu vil man altså tillade, at kommunerne selv afgør grundskyldpromillernes størrelse. Jeg tror, det er det rigtigste, vi kan beslutte os til i dette ting, at imødekomme kommunerne her. Den uensartethed, der er kommunerne imellem, gør det ofte lidt vanskeligt for dem at administrere.

Man er lidt tilbøjelig til, når man hører om grundskyldpromillers størrelse, at bedømme dem bare ud fra tallenes højde. Det er urigtigt. Det afgørende er: hvilket vurderingsgrundlag eller hvilke afgiftspligtige værdier har man at påligne og fordele de faste ejendomsskatter på? Om en grundskyldpromille er 10 eller 30, er ikke det afgørende; det er snarere, som jeg har sagt før, hvilket beløb den tages af, om det er en m²-pris på 20 øre eller 30 øre, eller det er 200 kr. eller 300 kr.; det er altså ikke promillens størrelse, der er udtryk for, hvor meget der skal svares i afgift. Dertil kommer — som vi nu kender det fra et foreløbigt resultat af vurderingerne ved 13. alm. vurdering — at der er sket betydelige stigninger. Så vidt jeg har erfaret, viser det foreløbige tal en stigning på 139 pct. for hele landet. Det er klart, at i Københavns amt, Frederiksborg amt og Roskilde amtsrådsreds er stigningerne betydelig højere; jeg tror, man her når op på 264 pct., og så skal det jo tilføjes, at det er fra værdiansættelser, der var høje i forvejen. I det sydlige Jylland er stigningerne naturligvis ikke nær så voldsomme; jeg tror, det er omkring 69 pct., man her har konstateret.

Jeg har nævnt disse tal for at fortælle lidt om, hvor uensartet vurderingsgrundlaget er landet over. Derfor tror jeg, man bør give kommunerne adgang til selv at bestemme promillestørrelsen. Nu ved jeg godt — og det fremgik da også af forhandlingen i fjor — at man er lidt mistænksom og tror, at kommunerne vil misbruge den adgang, de får her. Det tror jeg ingenlunde. Det er ansvarsbevidste folk; jeg tror, de vil varetage deres kommunes interesser på bedste måde. Skulle der blive tale om misbrug — hvad jeg ingenlunde tror — vil vælgerne nok have det i erindring, når der holdes et kommunalt valg. Jeg ser meget gerne — og synes, det er det eneste rigtige — at vi lader kommunerne selv bestemme på dette område. Det er også en håndsrækning til

[Ove Hansen.]

det kommunale selvstyre, og jeg synes tit, at kommunerne har brug for en sådan håndsrækning fra folketingets side.

Jeg vil også gerne tilføje, at hvis vi en skønne dag skal foretage en ændring i byrdefordelingen staten og kommunerne imellem — det er der jo noget der tyder på vil ske, og det vil måske også være rigtigt — så er der dobbelt grund til at give kommunerne adgang til selv at bestemme, hvor stor deres skatteudskrivning skal være, og på hvilket grundlag den skal foretages.

Jeg vil gerne med disse ord på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse. Jeg går ud fra, at vi skal have det til udvalgsbehandling, og mit parti vil meget gerne medvirke til, at vi får det gennemført. Jeg er helt enig med den højtærede indenrigsminister i, at vi meget gerne skulle have lovforslaget gennemført inden jul; det vil være af meget stor betydning for landets kommuner, og mit parti er villig til at medvirke til en hurtig løsning.

Thisted Knudsen: Det lovforslag, som er til behandling her, er jo egentlig en gammel kending. Det er i det store og hele det forslag, som vi behandlede i sidste folketingsår; men som hr. Ove Hansen udtalte før, blev vi på et vist tidspunkt enige om at udskyde de problemer, der er knyttet til den fremtidige beskatning af jordværdierne. Jeg forstod dengang på indenrigsministeren, at han betragtede dette lovforslag som en reform, altså noget, der skulle vare ud i fremtiden. Her var løsningen, her var visdommen, om man vil. Vi kunne ikke dele indenrigsministerens betragtninger på dette område, fordi lovforslaget efter vor opfattelse gik uden om nogle højst aktuelle problemer og ikke gennemførte den rationelle løsning af jordbeskatningen, som vi fra venstres side tilsigter.

Ministeren ved, og hr. Ove Hansen ved, at vi har den opfattelse af jordbeskatningen, at den rammer boligen, og at den rammer landbruget og også gartneriet på en tit højst urimelig og uretfærdig måde. Vi har gjort disse synspunkter gældende masser af gange. Vi har også i årenes løb opnået nogle indrømmelser, de har blot ikke været tilstrækkelige. Spørgsmålet er nu, om dette lovforslag er udtryk for den

højeste visdom og bør betragtes som den reform af den faste beskatning, som indenrigsministeren har givet udtryk for at det er.

Hertil vil jeg sige, at dette lovforslag efter vor opfattelse ikke løser problemet på en tilfredsstillende måde. Vi har i en snes år i det høje ting drøftet en skattereform, og vi fortsætter med det. Regeringen har; bl. a. når det drejede sig om kildeskat, henvist til andre lande. Det har man ikke kunnet, når det gjaldt beskatning, f. eks. af landbrugsjorden, for den behandler man i andre lande lidt anderledes. Men hvis man tager hele beskatningen under ét, både personbeskatningen, forbrugsbeskatningen og beskatningen af jordværdierne, er der efter vor opfattelse en vis sammenhæng, og så kan man ikke rive et stykke ud og sige, at nu bygger vi en jordbeskatning op på den måde, der her er tale om.

Hr. Ove Hansen sagde, at nu giver man kommunerne — lad mig sige det populært — frit slag. Og det skulle altså være udtryk for den højeste form for folkestyre her i kongeriget — det var jo det, der gik som en rød tråd gennem det, hr. Ove Hansen sagde. Det kan lyde uhyre besnærende, for hvem er ikke tilhænger af kommunalt selvstyre? Det er vi såmænd alle sammen, men det problem er bare ikke så ligetil, som hr. Ove Hansen her fremstiller det.

Det første, jeg altså gerne vil understrege over for indenrigsministeren, er, at et forslag af denne beskaffenhed, der er en ikke uvæsentlig del af hele skatteystemet, har meget, meget stor aktuel betydning for alt, hvad der hedder boliger i dette land. Jeg mener, at både hr. Ove Hansen og indenrigsministeren ved, hvad det betyder, når man forhøjer beskatningen af bolig; men det er altså noget, som man efter socialdemokraternes opfattelse kan gøre ohne weiter. På det punkt er vi dybt uenige; det gælder også landbrugsjorden. Derfor vil vi gerne spørge regeringen, om ikke det var rimeligt — vi går ud fra, at regeringen stadig væk vil forhandle skatter, og vi går også ud fra, at den har en ærlig og en virkelig målbevidst vilje til at nå et resultat; altså det målbevidste beder jeg om at man vil lægge mærke til — om ikke det var rimeligt at drage spørgsmålet om den fremtidige jordbeskatning i Danmark ind i disse samlede skatteforhandlinger. Det forsøgte vi sidste

[Thisted Knudsen.]

gang, og det lykkedes delvis. Men jeg er slet ikke sikker på, at det, hvis spørgsmålet kommer med ind under de samlede forhandlinger om en skattereform, så bliver dette forslag, der bliver slutresultatet. Jeg tror det næppe, for så megen visdom, retfærdighed og fremsynethed er der slet ikke i dette forslag.

For det andet står vi over for en ny kommuneinddeling. Jeg hører til dem, der inderligt håber, at vi hurtigst muligt får vedtaget indenrigsministerens forslag om den nye kommuneinddeling, og jeg regner med, at vi, hvis indenrigsministeren viser sig redbon — ånden er det — så også når et resultat på dette område. Men der er til denne nye kommuneinddeling knyttet en lang række uafklarede problemer, også skattemæssigt. Hvordan forløber det ude omkring i landet i dette øjeblik? Der er jo i visse områder tale om en søgning ind mod købstæderne. Jeg kan fortælle indenrigsministeren, at i hans egen by, Ringsted — og vi er stolte af, at vi har fostret 2 ministre i Ringsted; det der jo ingen andre byer der kan slå, vel? — er der i dette øjeblik 5 landkommuner, ja, måske flere, der vil ind. Jeg forudser altså, at en bevægelse vil komme i gang, hvor de landkommuner, der egentlig er i familie med købstaden — de har fælles folketingsmand, politimester, dommer, sygehus, gymnasieskole, plejehjem og næsten alt — vil søge ind mod købstaden for at få dannet en kommunal enhed, der er bæredygtig, hvilket i mange henseender synes at være en effektiv løsning på et problem, som man ikke rigtig har fattet herinde endnu.

Hvordan vil egentlig dette skatteforslag, hele denne beskatning af jordværdierne, virke heroverfor? Vi kan umuligt beskatte jordværdierne i Ringsteds centrum, dér, hvor indenrigsministeren er født, eller hvor han boede — det er jo på torvet, ikke sandt? — på samme måde som jordværdierne ved et lille husmandssted ude ved Haraldsted Sø, som alle kender, i hvert fald af navn.

Altså problemerne er der, og dette forslag skyder dem egentlig til side og siger bare efter en matematisk målestok: sådan skal det være. Det er den højeste visdom, sådan vil regeringen have det gennemført.

Jeg vil også gøre opmærksom på det behov, der findes ude i kommunerne. Indenrigsministeren ved, hvordan alle kommuner står over for betydelige anlægsopgaver; man presser på, og hvad skal kommunerne ikke skaffe? Vi skal låne penge, og må jeg give indenrigsministeren et godt råd — og det er Winston Churchill, der har sagt det —: „Det kan altid betale sig at holde sig i solid kontakt med kendsgerningerne.“ Indenrigsminister, glem det ikke! Hvad er kendsgerningerne i dette øjeblik? At kommunernes udgifter vil stige og atter stige, og hvor skal vi til sidst skaffe pengene fra? Vi kan blive fristet af et forslag som dette, fordi vore muligheder er såre begrænsede, nemlig til personskatte og jordskatte; og uden at tage denne kendsgerning i betragtning er det ikke rigtigt at gennemføre et lovforslag som det, der her er tale om.

Stiller man endelig dette lovforslag i relation til beskatningen af landbrugsjord og også gartneri, hvad er der så egentlig af fremsynethed heri? Der er intet. Indenrigsministeren kender landbrugets stilling i dette øjeblik, ved, hvor alvorlige dets problemer er. Jeg læste lige af beretningen fra formandskabet for det økonomiske råd om opsparingen i Danmark og bemærkede landbrugets beskedne bidrag hertil. Ikke fordi man ikke vil, for sandheden er måske den, at der er ingen, der er mere sparsommelige end dem, der dyrker Danmarks jord, men de har ingen evne i dette øjeblik. Vi har mange gange bedt indenrigsministeren se på spørgsmålet om beskatningen af denne del af Danmarks jord ud fra det rette perspektiv. Vi kan ikke blive ved med en behovsbeskatning her. Man erkender, at man kan ikke udskrive amtskommunale skatter på landbruget efter amtskommunens stigende behov; man må stille disse skatter i relation til rentabiliteten i erhvervet. Vi er principielt tilhængere af, at man ser på det med et dristigt syn, og at vi lige så godt kan erkende dette i Danmark, hvor landbruget trænges tilbage.

Jeg så forleden dag et forfærdende tal. Af dem, der er 21 år, er kun $3\frac{1}{2}$ pct. på vej over i landbruget, altså 3-4 af hver 100; de 95-96 vandrer over i andre erhverv. Hvorfor? Hvorfor? Hvis landbruget gav dem lige så gode vilkår som andre erhverv, skulle de nok blive der, men der er andet,

[Thisted Knudsen.]

der trækker. Vi vil anmode indenrigsministeren om at se på, om ikke vort synspunkt her er det rigtige, nemlig at vi deler en landbrugsejendom op og siger: der er noget, der er landbrugsjord; der er andet, hvorpå bygningerne hviler. For landbrugsjorden bør man tilstræbe en afvikling af de faste skatter, og den øvrige del af landbrugsejendommen må gå ind under de vilkår, den pågældende kommune nu engang fastsætter for beskatningen; det gælder for så vidt også gartneri. Hvorfor er man afvisende? Jeg tror, dette synspunkt vil sejre en dag, og det forbauser mig, at indenrigsministeren, der egentlig har et klart blik for mange ting, ikke kan se, at dette lovforslag går uden om det problem, og slet ikke vil erkende, at det eksisterer.

Der er til lovforslaget knyttet spørgsmålet om henstandsordninger for visse ejendomme, om købstadlandbruget, som man kalder det, og mange andre ting. Må jeg blot sige til den højtærede indenrigsminister, at det vil være rigtigt at blive ved det, vi har, og få dette område med ind i den samlede skattereform; sker det, vil indenrigsministeren være en viis mand, og så vil han kunne høre græsset gro, og det har en minister godt af.

H. C. Toft: I folketingssamlingen 1964-65 vedtog folketinget en beslutning, som var foreslået af venstre og det konservative folkeparti, om at gennemføre en lovgivning, så man ikke fik urimelige virkninger af den ejendomsskyldvurdering, man da stod over for, den 13. alm. vurdering, som vi fik sidste år. Regeringen og socialdemokratiet stemte for dette forslag, og jeg forstår det sådan, at det var i konsekvens også af denne folketingsbeslutning, at regeringen i sidste folketingsår fremsatte 5 forslag til ændring af ejendomsbeskatningen og vurderingen af fast ejendom.

Det konservative folkeparti gav ved den lejlighed som så ofte før udtryk for sin principielle opfattelse af, hvordan ejendomsbeskatningen burde være, både når det drejede sig om beskatningen af landbrugsjorden, og når det drejede sig om beskatningen af udgiften til bolig, hvad enten det drejede sig om et parcelhus, eller det drejede sig om udgiften til leje i en karré,

hvor de offentligt pålagte byrder i form af ejendomsskatter jo også bliver en øget udgift for den, der skal leje en lejlighed.

Resultatet af regeringsforslagene sidste år blev, at man bl. a. gennemførte en ændring af amtsgrundskatterne, hvor man forhøjede grundskyldpromillen fra 14 til 20. Om man kan sige, det var en afbødning af de urimelige virkninger, når de 20 promille nu kan udskrives på grundværdier, der er langt større, end de var ved den 12. alm. vurdering, sætter jeg et spørgsmålstegn ved; jeg personlig mener i hvert fald ikke, at det var en afbødning af de urimelige virkninger, som værdistigningen ville få, og derfor vil jeg gerne her sige, at under de forhandlinger om de sognekommunale grundskatter, der vil finde sted i det kommende udvalg, vil vi også inddrage spørgsmålet om amtsgrundskyldpromillen i den fremtidige lovgivning.

Det lovforslag, som nu foreligger, er jo for de sognekommunale grundskatters vedkommende identisk med det forslag, som regeringen fremsatte sidste år. Ved første behandling gav jeg dengang udtryk for, at det næsten var skrevet efter den radikale kagebog, således at man endda måtte formode, at der havde været forhandlinger i gang mellem regeringen og det radikale venstre, og at der vel var sandsynlighed for, at de sammen med SF'erne ville gennemføre en lovgivning her i folketinget. Det gik altså anderledes, idet man ved et forlig udskød denne ændring af lovgivningen for det år, vi er i nu, men nu fremsætter regeringen altså på ny forslag på linje med det forslag, den fremsatte i fjor.

Jeg vil da gerne her sige, at det konservative folkeparti fortsat har den opfattelse, at beskatningen af landbrugsjorden må afvikles. Vi stillede ændringsforslag ved anden behandling i folketinget og tilkendegav dermed, hvordan vi mente problemet måtte løses. Jeg ved godt, at landbruget ikke i disse år betaler ejendomsskatter til amterne. Det forslag, regeringen nu fremsætter, betyder jo, at landbruget i mange år vil være i den situation, at det fritages for betaling af amtsgrundskatter, og man har vel dermed imødekommet landbruget i en vanskelig situation. Men hvad hjælper denne afbødning, hvis man nu overlader til kommunerne selv at forhøje grundskyldpromillerne

[H. C. Toff.]

i væsentlig grad? I særlig grad betragter jeg det som farligt for landbruget, når man nu står over for de store kommunesammenlægninger, hvor forholdet vel er dette, at landboerne i disse nye storkommuner ofte vil blive et mindretal og derfor risikerer, at flertallet i kommunen fastsætter høje grundskyldpromiller, måske 5, 10, 15 promille højere end i dag, så at den afbødning af landbrugets vanskeligheder, som ligger i, at det får en lettelse ved betalingen af amtsgrundskatterne, ikke får den virkning, som det burde have, idet man i stedet for risikerer at komme til at betale væsentlig højere grundskatter til sognekommunerne.

Det konservative folkeparti har, når vi har talt om ejendomsskatter, altid også givet udtryk for, at vi ønskede at beskytte boligen imod at blive udsat for urimelig beskatning i form af ejendomsskatter. Vi har, når det drejer sig om personskatter, her i folketinget fastsat visse bundgrænser, som man skal tage hensyn til, når man påligner personskatter, og det er vel i særlig grad for at beskytte de svage. Men når man åbner adgang for kommunerne til at fastsætte en grundskyldpromille ganske uden hensyn til den indkomst, den, der har en lejlighed i den pågældende kommune, har, finder man ingen beskyttelse. Derfor ønsker vi i alt fald også i år under forhandlingerne at inddrage spørgsmålet om beskyttelse af boligen mod urimelig beskatning, hvorved det bliver dyrere og dyrere at bo også for dem, der dårligt har råd til at betale de udgifter til husleje, som det dyre byggeri i dag betyder.

Indenrigsministerens lovforslag går også ud på, at der i fremtiden — som besluttet af folketinget for 2 år siden — i yderzoner og i landbrugszoner, hvor der er pålagt en byplan, skal vurderes efter ejendommens værdi i handel og vandel, men til gengæld åbner ministeren adgang til en henstandsordning. Når folketingets flertal har gennemført en lovgivning, der betyder, at man skal vurdere en landbrugsejendom, der ligger i en yderzone eller i en landbrugszone med byplan, højere end dens værdi som landbrugsejendom, altså til dens værdi i handel og vandel, er det simpelt hen en nødvendighed, at man tager et vist hensyn til ejeren, der skal drive landbrugsejendommen og ikke har andre muligheder. Jeg forstår

ministeren sådan, at man ikke skal betale den sidste del af grundskatterne, som pålignes merværdien, men at man kan få henstand hermed.

Når man nu gennemfører en henstandsordning for landbrugsejendomme i yderzoner og i landbrugszoner, hvor der er byplan, vil jeg gerne over for ministeren rejse spørgsmålet, om det ikke vil være rimeligt på samme måde at tage mellemzonerne med. Der findes jo ikke få tilfælde ud over landet, hvor man har byggemodnet i yderzoner og dermed også har givet tilladelse til byggeri i yderzoner, før man har givet det i mellemzonerne, og de landmænd, der bor i mellemzoner, hvor man ikke kan andet end drive landbrug, og hvor værdierne sættes op, bør dog have en tilsvarende beskyttelse.

Ministeren ønsker nu en særlig vurdering for at udskille den del af landbrugsejendommen, som ikke benyttes som landbrug, men f. eks. til grusgravning eller noget tilsvarende, idet der for den del af ejendommen ikke skal finde nedsættelse sted. Jeg forstår ministeren sådan, at det ikke er noget, der skal gennemføres nu, men først i almindelighed efter den nye vurdering, altså i 1969, eller hvor der finder en omvurdering sted. Men betyder det ikke, at man nu sætter alle landets 4.000 vurderingsmænd ud på nye specialopgaver og risikerer at få stærkt forskelligartede resultater frem, og betyder det ikke en stor administrativ omkostning, som måske ikke står i forhold til det, man vil opnå? Derfor vil jeg gerne rejse det spørgsmål over for ministeren — og jeg vil gerne have det belyst i udvalget — om der er rimelighed i, at man på denne måde sætter vurderingsmyndighederne i gang med et stort og nyt og omfattende arbejde.

Jeg skal til sidst henvise til et spørgsmål, jeg tit har rejst. Efter lovforslaget fritager man landbrug, gartneri, planteskoler og frugtplantager, altså alle de jorddyrkende erhverv, men man fritager ikke landets skove for at betale grundskatter. Vi er i den konservative folketingsgruppe af den opfattelse, at skovbrug må ligestilles med de øvrige jorddyrkende erhverv, og jeg håber, ministeren i højere grad end tidligere vil følge dette synspunkt.

Det konservative folkeparti vil efter de retningslinjer, jeg her har givet udtryk for, i udvalget arbejde henimod at opnå resul-

[H. C. Toft.]

tater; men jeg erindrer, hvordan det gik sidste år, og jeg forventer, ministeren vil afvise at forhandle på det grundlag, som jeg her har skitseret. Hvis regeringen får gennemført forslaget, er jeg af den opfattelse, at man ude i mange landkommuner og især i de kommuner, der er blevet til storkommuner, risikerer, at de sognekommunale grundskyldpromiller forhøjes væsentligt. Jeg spørger derfor ministeren, om man, hvis man afviser vore tanker, da vil medvirke til over for landbrugserhvervet at afbøde virkningerne af høje stigninger i grundskyldpromillen og dermed højere udgifter, omkostninger, i det landbrugserhverv, som er i store økonomiske vanskeligheder i dag.

Baunsgaard: Jeg vil gerne på det radikale venstres vegne udtrykke principiel enighed med den højtærede indenrigsminister i det lovforslag, der foreligger til behandling. Vi har jo fra det radikale venstres side været enige i den beslutning, der er truffet i det høje ting om, at ejendomsskatterne skal overføres til kommunerne, og vi føler, at det er en naturlig konsekvens af denne beslutning, at man også overlader til kommunerne selv at fastsætte denne del af deres beskatning.

Det er klart, at der kan anføres — som det også er sket næsten til overmål i dag — betragtninger over, hvad dette kan komme til at betyde for de forskellige erhvervsgrupper og i særlig grad jo for landbruget. Jeg tror dog, man må gøre sig klart, at de omkostningsproblemer, der vitterlig foreligger i landbruget, ikke hidrører fra den faste beskatning. Det synes, som om man glemmer — med eller uden forsæt — at af landbrugets samlede omkostninger andrager de faste skatter højst omkring 5 pct. Det er altså ikke dér, skoen først og fremmest trykker. Vi mener, det er principielt rigtigt at overlade fastlæggelsen af disse skatter til kommunerne, ikke mindst under hensyn til den forskellige struktur i kommunerne, idet man så har mulighed for at tilgodese de specielle hensyn, der bør tages. Vi kan altså i princippet give tilslutning.

Vi kan også give tilslutning til ministerens forslag om statens tilskud til den amtskommunale grundskyld, der hviler på landbruget. Omend den, som jeg sagde før, kun

udgør en beskeden del af landbrugets omkostninger, har vi ikke noget imod denne bestemmelse.

En ting i forslaget vil jeg gerne understrege som noget, der for os at se har principiel betydning, nemlig at det nu bliver fastslået, at en landbrugsejendom, der ligger i inderzone, skal ansættes til beskatning efter de vurderinger og de regler, der gælder for denne zone. Det må principielt være rigtigt, men det er lige så principielt rigtigt, at man — i erkendelse af, at der er forskel på den jord, der i øvrigt er beliggende i inderzone, og så jord i inderzone, der anvendes til landbrug — giver henstand med betalingen. Det er et sundt og rigtigt princip, synes vi, at en skatteyder, så længe der produceres og investeres, kan udskyde en skattebetaling af den art, der her er tale om, medens det ikke kan være rigtigt, at en sådan skattefritagelse skal gælde, når han frigør kapitalen til forbrug. Vi er altså i princippet enige i det foreslåede; og jeg skal på det radikale venstres vegne kun sige, at vi går til udvalgsarbejdet med en velvillig indstilling. Hvad der i øvrigt må være af enkeltheder, er vi parat til at drøfte i et udvalg.

Poul Dam: Som tidligere ordførere har sagt, er der her tale om en genfremsættelse med gentagelse af mange synspunkter; jeg kan også henvise først og fremmest til mine bemærkninger ved sidste års debat; hertil vil jeg gerne føje, at jeg glæder mig over ministerens stædighed. Det er vist ikke alle, der gør det altid, men jeg gør det i hvert fald i dette tilfælde. Efter det tilbageslag for den sunde fornuft, der skete sidste år i januar, er det rart, at vi her vender tilbage til i hvert fald noget af den.

Man kunne vel her i og for sig gøre sig ret hurtigt færdig med lovforslaget; hvis det gennemføres — hvad der vel er grund til at tro og håbe — ligger ansvaret herefter i kommunerne. Det er i den enkelte kommunalbestyrelse, at slagsmålet skal stå om grundskyldpromillens højde, ganske særlig naturligvis i sognekommunerne, der får den fuldstændige frihed til at ansætte grundskyldpromillen efter behov og tykke, formodentlig også helt ned til nul, således at der rent faktisk ikke bliver opkrævet nogen sognekommunal grundskyld.

[Poul Dam.]

Man kan sige, at det er en rimelig afgørelse, fordi man her får det kommunale selvstyre i renkultur; man får en lokal afgørelse af, om det er i ejendomsskat eller i indkomstskat, der skal opkræves det, som kommunen skal bruge. Kommunerne kan her tage alle de forskellige forhold i betragtning, også den skattefradragsret, som vi har for ejendomsskatte — jeg er klar over, at det ikke er indenrigsministerens sag, men kommunalbestyrelserne må vel tænke lidt over det. Det er jo sådan, at på to i øvrigt ens ejendomme vil i realiteten den ejendomsbesidder føle ejendomsskatten tungest, som har den laveste indtægt; fradragsretten er mindre værd for ham. Jeg forstår derfor meget godt de kommunalfolk, som af sociale grunde ønsker at holde grundskylden nede. Der er jo også et hensyn at tage til lejerne, som efter de gældende regler får ejendomsbeskatningen at mærke, fordi den overvælttes på huslejen.

Men jeg synes nu nok, man bør tilføje, at den kommunale frihed her har nogle virkninger, som det måske ikke er helt rimeligt at lade kommunalbestyrelser tage ansvaret for; jeg tænker på ejendomsbeskatningens betydning for grundpriserne. Det er efter min mening det, der er det afgørende spørgsmål, når man drøfter grundskyld. Vi er efterhånden nået til i første række at tænke på grundskylden som lig med ejendomsskyld og andre ejendoms-skatter, altså først og fremmest som en skat, der skal skaffe penge. Men rigtigt anvendt er grundskylden jo noget ganske særligt. Den er et højt værdifuldt middel til at bekæmpe inflationen. Hele det op-pustede prisniveau og kreditniveau, som vi har i øjeblikket, vil kunne bekæmpes — i hvert fald den videre udvikling af det — ved en fornuftigt udarbejdet grundskylds-ordning; den må være nogenlunde ensartet over hele landet og kan ikke overlades alene til kommunernes beslutning.

Det er ikke alene et spørgsmål om urime-lige fortjenester. Jeg har set en smukt fabrikeret tryksag, der viser de socialde-mokratiske ministre på vej op på tørre-loftet — eller et andet sted, hvor man går hen — en tryksag, hvori der tales om,

at man vil forøge kapitalvindingsskatten for at fjerne nogle af de urimelige fortjene-ster på fast ejendom. Men en kapitalvin- dingsskat har jo ingen virkning over for inflationen. Den eneste betydning, den har her, er, at en del af inflationsgevin-sterne overflyttes til statskassen, og dér er utvivlsomt god plads til den; men det må dog være væsentligere, at inflationen som sådan bekæmpes.

Jeg har fremført lignende synspunkter tidligere, og jeg skal blot ved denne lej- lighed bebude, at vi fra vor side vil frem- sætte et forslag i den nærmeste fremtid om en supplerung af grundskyldslovgivnin- gen. Vi agter her at foreslå en form for grundskyld, som ikke forøger borgernes byrder i det daglige, men som effektivt kan bremse grundværdistigningen og de urimelige fortjenester på fast ejendom; vi tror, at det er her, man skal sætte ind med en virkelig reform. Vi vil så i øvrigt gerne være med til at gennemføre det fore- liggende lovforslag og foreløbig drøfte det i udvalget.

Johan Asmussen: Det har jo ikke kunnet undre nogen, at indenrigsministeren har fremsat dette lovforslag; i virkeligheden er det jo, som det er blevet sagt, en genfrem- sættelse. Jeg forstår, at ministeren håber og ønsker, at det skal kunne gøres færdigt inden jul. Jeg kan nu ikke rigtig se, at det skulle være nødvendigt med al det hastværk; navnlig har vi ikke megen sympati for tanken om, at et lovforslag af dette indhold skulle komme til eksistens og navnlig så hurtigt til eksistens. Det er jo ganske rigtigt, som hr. Thisted Knudsen fremhævede, at landbrugsbeskatningen i højeste grad hænger sammen med både skattereformen og kommunalreformen, og derfor er det vel principielt uheldigt, at man piller et enkelt led ud. Man bør nok prøve på at løse disse problemer i sammenhæng og nogenlunde samtidig med hinanden.

Jeg skal ikke gentage en fremstilling af mit partis stilling til ejendomsskatte i almindelighed og beskatning af landbrugs- jord i særdeleshed, men skal som baggrund for vor stillingtagen til dette lovforslag henvise til det, som ofte før er sagt på mit partis vegne.

[Johan Asmussen.]

Med hensyn til det, som jo er det afgørende i dette forslag, spørgsmålet om sognekommunernes frie stilling med hensyn til fastsættelse af promillerne, er vor stilling jo den — for så vidt parallelt med venstres og de konservatives — at vi mener, at der bør og må fastholdes en maksimumsgrænse; at minimumsgrænsen må slettes, anser vi for en selvfølge. For øvrigt er det vel et spørgsmål, om den foreslåede minimumsgrænse på 16 for bykommunerne ikke er for høj; jeg går ud fra, at det vil blive overvejet nærmere, men for sognekommunerne, specielt landkommunerne, må vi fastholde, at der også fremtidigt må være et loft.

Det er jo nu, for jeg ved ikke hvilken gang, blevet indvendt fra socialdemokratisk side også af hr. Ove Hansen, at det tyder på en mistillid til det kommunale selvstyre, når man ikke vil give frit slag i sognekommunerne. Lad mig igen sige, hvad for Gud ved hvilken gang både andre ordførere og jeg har sagt, at de to ting intet har med hinanden at gøre. Det er ikke et spørgsmål om tillid eller ikke tillid til kommunalbestyrelserne i denne relation. Problemet er, at der her er brug for at sikre et mindretal. Sagen er nemlig den, at i ingen eller i overordentlig få kommuner her i landet, heller ikke i landkommuner, er det landbrugerne, der har flertal. De er i mindretal, og derfor er der en ganske normal og menneskelig mulighed, lad os sige risiko for, at de interesser, som mindretallet repræsenterer, hvis det overhovedet sidder i kommunalbestyrelsen, ikke får tillagt den vægt, som de bør have. Landbrugets udvikling for tiden, afvandringen fra landbruget, den allerede skete kommunesammenlægning og den yderligere udvikling af kommunesammenlægningen, som vil foregå i de kommende år, hele denne tendens vil i stigende grad nødvendiggøre, at man, hvad angår beskatningen af landbrugsjord, må tage vare på mindretallets interesser. Det er baggrunden for, at vi må fastholde, at

man ikke kan give fri bestemmelsesret, sådan som man ønsker det i forslaget.

Fra konservativ side blev der jo ved årets begyndelse i form af ændringsforslag fremsat forskellige tanker. Allerede dengang tilkendegav vi, at dem kunne vi principielt slutte os til. Jeg formoder, at de under en eller anden form vil komme frem igen, og vi må selvfølgelig se, hvordan de nærmere bliver udformet, men i princippet kan vi give vor tilslutning. Det var jo tanken, at 10 pct. som en slags gennemsnitsandel af den del af landbrugsjorden, der, om jeg så må sige, ligger under bygningerne, under boligerne, skulle underkastes normal beskatning, medens skatterne for de 90 pct.s vedkommende, nogenlunde generelt svarende til selve den landbrugsmæssige del, skulle aftrappes over en årrække.

Men bortset herfra vil jeg gerne henkaste til overvejelse, om man måske, hvis man bevæger sig bort fra en maksimumsgrænse, så ikke skulle overveje at få en regel om, at der etableres et fælles ligningsgrundlag for en flerhed af kommuner, f. eks. inden for et helt amt, altså sådan at alle kommunerne inden for amtet i fællesskab skal se at blive enige om, hvilken promise der skal holdes inden for de pågældende kommuner. Det er ikke, fordi vi vil lægge os fast på den tanke, men vi ser gerne, at man overvejer, om der skulle være en vej frem, i hvert fald som en overgangsform.

I forbindelse med landbrugsbeskatningen, altså så længe den ikke bliver sådan, som vi mener den skulle være, vil jeg gerne nævne et system, som der har været tanker fremme om et par gange, nemlig det system, der, så vidt jeg ved, findes i Sverige, og som kaldes garantiskatssystemet. Sagt ganske kort går det ud på, at kommunen får garanti for, at den dog får en vis skat af enhver landejendom, idet der fastsættes en procent af ejendomsskatteværdien, som mindst skal komme ind i skat af den pågældende ejendom. Hvis ejerens indkomstskat ligger under det beløb, som denne

[Johan Asmussen.]

procent angiver, er det procentbeløbet, der skal betales. Hvis indkomstkatten går ud over den garanterede mindsteskat, bortfalder denne sidste. Der er altså en undergrænse for, hvad kommunen får ind i skat af den pågældende ejendom. Der ligger måske også her en tanke, som var værd at undersøge — jeg er ikke klar over, om det endnu gælder i Sverige, og jeg ved ikke, hvordan det nærmere er udformet; men det var måske værd at få det undersøgt en lille smule.

Vi er naturligvis ganske enige i, at når man vil gå bort fra bondegårdsreglen med hensyn til ejendommene i inderzoner og i landbrugszoner, hvor der er byplan, må man yde den støtte til de pågældende ejere at etablere en henstandsordning for dem. Den var med i regeringsforslagene fra sidste år, men der skete jo det forunderlige, at den faldt på gulvet under trekantforliget. Jeg tror egentlig ikke, at det — efter hvad jeg har forstået — er for meget sagt, at man rent ud sagt glemte henstandsordningen. Jeg skal i og for sig ikke bebrejde nogen det, for situationen var jo i de dage så forvirret og kompliceret, at det kan have været svært selv for dem, der var med i det fra dag til dag, at holde hovedet koldt og tankerne klare. Der er bare det uheldige — så vidt jeg da har forstået det — at det, at henstandsordningen først kommer i gang fra næste skatteår og ikke har gjort sin nytte i indeværende skatteår, medfører, at de pågældende landmænd for indeværende skatteår kommer af med — eller i hvert fald bliver pålignet, for de har måske ikke råd til at betale — en skat, som de egentlig skulle have haft henstand med. Jeg vil gerne henstille til overvejelse, under hvilken form man kan hjælpe de pågældende ejere, sådan at de ikke kommer til at lide under, at man ikke i rette tid fik indført den henstandsordning, som man nu altså graver op igen.

Må jeg — det bliver for så vidt også en gentagelse fra tidligere — slutte mig til det, hr. H. C. Toft sagde med hensyn til skovene. Jeg synes aldrig, vi har fået nogen rigtig overbevisende forklaring på, hvorfor skovene egentlig ikke i disse forhold bør behandles på samme måde som landbrug, gartneri o. s. v.

Må jeg endelig gøre en lille bemærkning om ophævelsen af tillægsgrundskylden. Det siges, at den spiller så ringe en rolle, og at den kan være besværlig. Det er muligt. På den anden side skal man dog måske overveje, om det, så længe man i det hele taget har systemet, ikke er ganske rimeligt, at en kommune, i hvilken en skatteyder, som bor et andet sted, har en landejendom, dog får noget ind ved en sådan tillægsgrundskyld. Jeg vil derfor henstille til overvejelse, om det er rigtigt at opgive den.

Niels Westerby: Det lovforslag om ejendomsbeskatning, som er til behandling her, rører vel nok ved et af de mest komplicerede problemer, vi har. I det hele taget forekommer ejendomsbeskatningen mig at være noget af det vanskeligste, der behandles her i det høje ting. Det skyldes selvfølgelig, at den griber ind på så mange områder. Det er klart, at ejendomsbeskatningen må ses i sammenhæng med den beskatning, man har på disse andre områder, og derfor kan der være meget, der, som hr. Thisted Knudsen sagde, taler for, at den behandles i forbindelse med en skattereform. Men på samme måde kan man sige, at ejendomsbeskatningen rører ved problemer som kommunestruktur og byrdefordeling mellem stat og kommuner, og man kan i og for sig også sige, at der er en vis sammenhæng med vilkårene for boligudviklingen og boligpolitikken her i landet. Endelig kan man sige, at den har en ganske betydelig indflydelse på selve landbrugets stilling, og derfor hænger den også sammen med landbrugspolitikken.

Man kan argumentere frem og tilbage næsten i det uendelige på dette område, og samtlige ordførere har, så vidt jeg har kunnet lytte mig til det, sagt noget særdeles væsentligt om dette vanskelige problem. Liberalt centrum i almindelighed og jeg som ordfører er inde i dybtgående overvejelser med hensyn til hele ejendomsskatteproblemet, og netop fordi vi finder det så kompliceret og mener, at det er vigtigt at være fundamenteret i sin standpunkttagen, vil jeg i dag over for den højtærede indenrigsminister hverken kunne sige ja eller nej til lovforslaget, men må indskrænke mig til at sige, at vi vil fortsætte med at overveje dette lovforslag, ligesom vi vil overveje hele

[Niels Westerby.]

ejendomsskatteproblemet. Det er der i høj grad brug for at gøre.

Indenrigsministeren (*Hans Hækkerup*): Må jeg takke for en i det store og hele meget saglig debat om et kompliceret problem.

Jeg vil gerne takke det ærede medlem hr. Ove Hansen for den tilslutning, han gav lovforslaget, og i øvrigt gøre opmærksom på, at vi simpelt hen er nødt til i indeværende folketingsår at gennemføre en lovgivning på dette område, medmindre vi vil falde tilbage på den lovgivning, vi havde, før vi fik den, der gælder for indeværende finansår. Vi må gøre et eller andet.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen var vel den mest negative af ordførerne over for lovforslagets principper. Det ærede medlem pegede på den uvilje, han følte mod at beskatte boligen, landbruget og gartneriet, idet han mente, at alle tre områder blev ramt uretfærdigt ved dette lovforslag.

Derom vil jeg sige to ting. Det ene er dette: hvad tænker det ærede medlem sig at gøre over for andre erhverv, for hvilke jord også er et produktionsmiddel, al den stund fabrikkerne jo ikke svæver i luften og mange industrielle virksomheder lægger beslag på megen jord? Skal der være en særbegunstigelse af landbruget og gartneriet i forhold til andre erhverv, eller hvad er meningen? Hvad skal der blive tilbage som grundlag for ejendomsbeskatningen? Til syvende og sidst vel kun boligen og kolonihaven.

Dernæst vil jeg sige, at det ikke blev mig ganske klart, hvad det ærede medlem hr. Thisted Knudsen egentlig mente, for han sluttede med at sige, at man burde foretage en deling af landbrugene, således at den del af landbrugsjorden, der anvendes til dyrkning, blev fritaget for grundbeskatning, medens den del af jorden, hvorpå bygningerne står, skulle beskattes på samme måde som anden jord. Jeg tror, det ærede medlem må klargøre sig helt, hvad det egentlig er, han vil.

Det ærede medlem fremhævede, at han principielt måtte finde det rigtigst, at vi nu samlede alle skatteproblemerne i én pulje, personbeskatningen, det vil altså sige indkomst- og formuebeskatningen, hele for-

brugsbeskatningen og beskatningen af fast ejendom. Dertil vil jeg sige, at jeg ikke regner med, at et omfattende skatteforlig lader sig realisere i løbet af få måneder. Der er så mange problemer, som skal kulegraves, at jeg anser dette for udelukket. Jeg anser det derimod for afgørende vigtigt, at vi inden jul over for kommunerne gennem vedtagelse af en lov kan tilkendegive, hvorledes grundlaget for den faste beskatning skal være i det kommende finansår. Vi kan ikke én gang til byde kommunerne den behandling, vi gav dem, da vi sidste år i hast — få måneder før det nye finansår — gennemførte en fuldstændig ændring af grundbeskatningen, gennemførte en lov, der tilmed indebar så store mangler, at det var nødvendigt at stille beløb til rådighed for at yde tilskud til de kommuner, der blev særligt vanskeligt stillet.

Nu understregede det ærede medlem jo selv, at kommunerne er vanskeligt stillet. Deres muligheder for at skaffe sig indtægter er begrænsede. Forestiller det ærede medlem sig, hvordan det vil gå de sognekommuner, der er egentlige landkommuner, hvis man ophæver muligheden for at beskatte landbrugsjorden? Hvor skal de kommuner skaffe midlerne fra? Gennem en voldsom forhøjelse af personbeskatningen i kommuner, hvis skattegrundlag i forvejen er meget svagt? Jeg tror ikke, det holder. Noget helt andet er, at jeg da ikke vil bestride, at den dag, vi har gennemført ændringen af kommunestrukturen, den dag, vi har gennemført en ændret bydefordeling mellem stat og kommuner og mellem kommunerne indbyrdes og ifølge hermed har gennemført en omlægning af beskatningen, da melder problemet sig om at indpasse ejendomsbeskatningen heri. I den periode, der går indtil da, vil jeg imidlertid mene at det lovforslag, regeringen her har fremsat, løser opgaven på en rimelig måde.

Jeg vil selvfølgelig gerne takke det ærede medlem for de venlige bemærkninger til mig og min bror. Det tog så hårdt på min bror, at han flygtede for ikke at blive fotografet fra presselogen, medens jeg jo var nødt til at blive her. Jeg vil dog gerne — da jeg nu forstår, at borgmesteren i Ringsted overvejer at sætte en mindeplade på huset, hvor jeg, som Holberg sagde det, blev publiceret; det var ikke om mig,

[Indenrigsministeren.]

han sagde det, men han brugte det udtryk — tilføje, at han jo skønsmæssigt har revet huset ned i mellemtiden. Så har han naturligvis en chance for at lave en statue af mig — den bliver køn.

Dernæst har jeg et par bemærkninger til det ærede medlem hr. H. C. Toft, som bebudede, at han i det kommende udvalg ville rejse spørgsmålet om amtsgrundskyldpromillen. Det kan jeg ikke forhindre; det er klart, at det må vi naturligvis snakke om. Vi snakker jo altid fornuftigt om ethvert rejst spørgsmål, og jeg forstår på det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at hvis jeg ved en eller anden lejlighed skulle gå hen og tilslutte mig noget, han har sagt, er det det højeste udtryk for visdom. Jeg skal overveje, om jeg får chancen under disse forhandlinger.

Det ærede medlem hr. H. C. Toft pegede på et problem vedrørende mellemzonen i forbindelse med forslaget om en henstandsordning for landbrugszoner og landbrugs-ejendomme i yderzoner. Det er et spørgsmål, som jeg mener vi kan drøfte. Jeg tør ikke på forhånd tage stilling til det. Jeg tror ikke, at der kan blive tale om så forfærdelig mange ejendomme; men som sagt, jeg er naturligvis villig til at drøfte spørgsmålet ud fra de synsvinkler, der nu engang kan anlægges.

Det ærede medlem hr. H. C. Toft var noget betænkelig ved, at vurderingsmyndighederne nu skulle sættes i gang med i visse tilfælde at foretage en opdeling af en ejendom i landbrugsjord og i anden erhvervs-mæssig anvendelse af jorden, og sagde, at det vel i og for sig var unødvendigt og urimeligt at forlange et så omfattende arbejde landet over af de 4.000 vurderingsmænd. Jeg tror nu ikke, at der bliver tale om så forfærdelig mange ejendomme; og hvis man vil fastholde det principielle: at henstanden skal ydes i de tilfælde, hvor man tvinger folk til at anvende ejendommen til landbrug, bliver man, synes jeg, nødt til at gennemføre sondringen, fordi der ellers opstår urimeligheder i forholdet landbrugerne imellem.

Det ærede medlem nævnte på ny skovene. Det er klart, at vi kan snakke om det. Jeg er på forhånd lidet venligt indstillet — det

ved det ærede medlem — men det er klart, vi drøfter det igen.

Endelig pegede det ærede medlem hr. H. C. Toft på, at landbruget nu, da der opstår storkommuner, kan komme ud for en kraftig stigning i grundskylden, og spurgte, om vi ville afbøde virkningerne heraf. Dertil vil jeg svare: ikke i videre udstrækning, end det foreliggende lovforslag indebærer.

Jeg takker det ærede medlem hr. Baunsgaard for de bemærkninger, han fremsatte, også af principiel karakter, bemærkninger, hvori jeg må erklære mig enig.

Også det ærede medlem hr. Poul Dam takker jeg for tilslutningen. Det ærede medlem pegede naturligvis med megen ret på, at hele problemet om beskatningens betydning for grundværdierne kan indrages. Jeg giver det ærede medlem ret i, at det er et meget, meget stort problem. Vi har jo for nylig fået en betænkning fra vismændene; den viser, hvor stort et problem det er, og netop på denne baggrund vil jeg naturligvis i den allerhøjeste spænding afvente det grundskyldsreformforslag, det ærede medlem tumler med. Der er jo højt begavede medlemmer i det ærede medlems parti — jeg vil ikke sige, der også er andre, men der er altså højt begavede medlemmer — og jeg ville tro, at de, når de nu lægger giganthjernerne sammen, kan finde noget, som kan være med til at løse problemerne.

Til det ærede medlem hr. Johan Asmussen vil jeg sige, at jeg ville være meget betænkelig ved at foreslå et maksimum for den sognekommunale grundskyldbeskatning. Vi har haft et sådant på 35 promille med mulighed for dispensation til 40, og vi ved, at vi, da denne lov i hvert fald midlertidigt trådte ud af kraft, endnu ikke var nået ned på de 40 i alle sognekommuner. Beskatningsgrundlaget er jo så uhyre forskelligt i sognekommunerne, at det næppe vil være rimeligt at fastlægge en højeste grænse, så meget mindre som jeg mener at have grund til at nære frygt for, at det ærede medlem ville fastsætte dette maksimum meget lavt.

Det ærede medlem pegede på de store vanskeligheder for landbrugserhvervet, og det bestrider jeg naturligvis ikke at det er.

[Indenrigsministeren.]

Vi hører meget ofte disse beklagelser fremført — vi hørte dem også i dag fra det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, han var jo næsten mere kongelig end kongen selv — men jeg vil dog gerne henstille til ærede medlemmer at studere Statistiske Efterretninger nr. 48 fra den 12. d. m., som indeholder statistiske oplysninger om salget af landbrugsejendomme i almindelig fri handel i første kvartal 1966. Det vil heraf fremgå, at købesummen for landejendomme på mellem 10 og 100 ha i det sidste år er steget med 20 pct. For så vidt angår landejendomme på mellem 5 og 10 ha, er stigningen 37 pct., i Jylland dog kun 23, men på øerne bortset fra Nordøstsjælland, hvor særlige forhold gør sig gældende, er der 38 pct.s stigning på ét år. For så vidt endelig angår landejendomme på indtil 5 ha, er priserne praktisk talt uændrede i det sidste år; i Jylland er der et fald på 8 pct. Men det samlede tal for samtlige landejendomme viser en stigning på 20 pct. i løbet af ét år, og jeg føjer til, at priserne for samtlige landejendomme, der er blevet omsat i første kvartal 1966, har oversteget 13. alm. vurdering med ca. 28 pct.

Nu ved jeg godt, at de ærede medlemmer i disse tal måske kan finde begrundelse for at sige, at der har været spekulative momenter med i billedet, og at der er bylandmænd iblandt køberne. Men jeg har alligevel villet pege på, at den fortsatte stigning i landejendommenes værdier, som vi nu har oplevet gennem en lang, lang årrække, ikke er udtryk for nøjagtig den samme vurdering af landbrugets fremtidsmuligheder, som vi gang på gang møder under anvendelse af meget stærke ord i og uden for denne sal.

Det ærede medlem hr. Johan Asmussen rejste det spørgsmål, om man ikke kunne fastsætte en fælles grundskyldpromille for hele amtet. Tanken kan naturligvis overvejes, men jeg vil gentage, hvad jeg sagde før, at grundlaget for beskatningen i de enkelte sognekommuner også inden for amtet er så vidt forskelligt, at jeg anser det for umuligt ad frivillighedens vej at nå frem til en ensartet maksimalpromille.

Det svenske system, som det ærede medlem nævnte, kender jeg ikke, altså heller ikke, om det stadig eksisterer, men

det er klart, at det vil embedsmændene i indenrigsministeriet nok kunne finde ud af.

Så sagde det ærede medlem, at man under arbejdet i januar i fjor glemte henstandsordningen. Tja, det er jo tænkeligt, at man, hvis spørgsmålet var blevet rejst, havde medtaget den, men jeg vil dog gøre opmærksom på, at henstandsordningen ikke havde den samme begrundelse i det, der blev gennemført, som i det, der var stillet forslag om, og det kan vel have spillet ind.

Endelig vil jeg sige, at jeg for min del ikke er tilhænger af at fastholde tillægsgrundskylden for ikke-boende landejendomsbesiddere i sognekommunerne, men det er et af de spørgsmål, vi kan diskutere. Det er en administrativ forenkling, der her er tale om på et område, hvor indkomsterne for kommunerne er meget begrænsede.

Må jeg endelig afsluttende sige, at det er mit indtryk, når jeg har fulgt debatten i dag, at vi her står over for et område, hvor skillelinjen partierne imellem er fundamental. Partiet venstre, Danmarks liberale parti — det er vist det officielle navn — det konservative folkeparti og de uafhængige står principielt på det standpunkt, at ejendomsskatterne, de faste skatter, til syvende og sidst skal væk; ellers er der ingen mening i det, der sker; medens på den anden side mit parti og det radikale venstre samt socialistisk folkeparti mener, at de faste skatter har en opgave også fremover i det danske skattesystem. Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Niels Westerby vil have tid til at overveje sin stilling. Jeg er så glad for at kunne sige, at principskillelinjen i øjeblikket går dér, hvor vi ikke bliver helt afhængige af det ærede medlems for-godtbefindende.

Ove Hansen: Jeg forstår ikke den angst, der er hos nogle af de ærede ordførere for at lade kommunerne selv fastsætte grundskyldpromillernes størrelse. Det er sagt flere gange og nu af ministeren, at man skal tænke over, hvor uensartede kommunerne er. Der er kommuner, hvor den samlede afgiftspligtige grundværdi kun andrager nogle få millioner kroner; der er kommuner, hvor den afgiftspligtige grundværdi andrager flere milliarder kroner. Hvordan vil man kunne forlange, at vi her i folketinget ret-

[Ove Hansen.]

færdigt skal anbringe en grundskyldpromille eller fastsætte et eller andet kort eller måske lidt længere interval? Hvorfor vil man dog ikke lade kommunerne selv bestemme det?

Det er jo ikke alene afhængigt af de samlede grundværdier, men også af indtægterne. Der er kommuner, hvor den gennemsnitlige skattepligtige indkomst pr. indbygger ligger på mellem 9.000 og 10.000 kr. om året. Andre steder ligger den over 20.000 kr. Jeg synes, det skal siges her i denne diskussion, at når beskatningsgrundlaget i kommunerne er så vidt forskelligt, vil det dog være det eneste rigtige at overlade til dem, der har ansvaret for kommunens styrelse, at afgøre, hvor promillerne skal placeres, hvilken højde de skal have.

Hvis hr. Thisted Knudsen ville kigge på grundskyldbeskatningen landet over, vil han se, at af de over 200 kommuner i Danmark, der har den højeste grundskyldpromille, har langt de fleste et venstre flertal. Det må ikke opfattes som et angreb på flertallet i disse sogneråd, ingenlunde, men det har simpelt hen været nødvendigt for de pågældende kommuner, dersom de skulle kunne klare deres forpligtelser og tilvejebringe midler, at placere grundskyldpromillen oppe på 30 eller 35, alt efter hvor meget der nu har været nødvendigt.

Jeg har sagt flere gange, at jeg tror, vi bør give kommunerne den adgang, og jeg forstår ikke den mistillid, man i og for sig har til kommunestyret. Jeg tror ikke, man kan bevise, at kommunestyret har misbrugt den magt, vi fra lovgivningsmagtens side har givet det, for kan man det, vil jeg gerne høre det; kom med eksempler, så kan vi tale om det, men jeg synes ikke, man skal angribe kommunerne for noget, de ikke har gjort.

Hr. Thisted Knudsen fortalte, at ejendomsskatterne rammer boligen. Jeg vil gerne i den anledning gøre opmærksom på de lettelser, der har fundet sted i beskatningen af ejendomme i den senere tid: vi har nu afskaffet bygnings skylden — og for de ejendomme, der fremdeles svarer bygnings skyld, bliver den aftrappet efterhånden — grundstignings skylden er fjernet, den statslige grundskyld er fjernet, og sådan kunne man blive ved. Når derfor hr. Thisted

Knudsen siger, at det er os, der vil beskatte boligen, har jeg opfattelsen af, at det forholder sig lidt anderledes. I venstres forslag til en skattereform siger man, at dyrket jord skal fritages for beskatning, altså et erhverv skal helt fritages for at svare grundskatter. (*Afbrydelse*). Jo, det siger man i venstres forslag til en skattereform, og hvad ville det bevirke i enhver kommune: at så blev der netop mere for boligen at bære.

Vi erkender fra socialdemokratiets side, at landbruget kan have vanskeligheder, og der er også taget hensyn dertil; amtsgrundskylden har det fået refunderet, hver en øre, der skulle betales; jeg kunne nævne kornordning, hjemmemarkedspris, kontant tilskud o. s. v. Vi erkender, at der kan være vanskelige år for landbruget, og det har vi bevist. Men at fritage dets arealer for beskatning, det ville efter vor opfattelse være helt urimeligt.

Hr. Johan Asmussen kom med en idé om, at man kunne have en vis fælles grundskyldpromille inden for en amtsrådskræds. Ministeren har svaret på det, men jeg vil da også tilføje, at jeg tror, det vil være helt umuligt at blive enig om en sådan fælles grundskyldpromille, og hvor ville det rette leje være? Tænk bare på Københavns amt, hvor man i Gentofte kommune har grundværdier på 300, 400, 500 kr. pr. m², og i Sengeløse kommune på 2 eller 3 kr. pr. m²; det ville ikke være let at finde en grundskyldpromille, der ville tilfredsstille begge parter.

Thisted Knudsen: Må jeg sige til hr. Ove Hansen, at det jo egentlig ikke er problemet om det kommunale selvstyre på dette område, det drejer sig om. Vi fra venstres side er da enige i den betragtning, at det kommunale selvstyre også på dette område må have spillerum. Det, det drejer sig om, det er, at når man giver disse kommuner frit slag, så opstår der visse problemer, som på forhånd må løses.

Må jeg sige til ministeren, at min logik også i dag som altid var i den skønneste orden, den var egentlig knivskarp, og den var egentlig betydelig bedre end ministerens. Se, når ministeren ikke forstår min og mit partis stilling til spørgsmålet om landbrugsbeskatningen og begynder med nogle sam-

[Thisted Knudsen.]

menligninger, må jeg så, ligesom jeg ville gøre i en skoleklasse, hvor jeg skulle undervise — jeg er også pædagog — sige følgende: hvis ministeren tager en landbrugsejendom med en jordskyld på 100.000 kr. — skriv tallet op — og vi siger, at af disse 100.000 kr. beskattes den del af jorden, hvorpå bygningerne ligger, med 10 pct. på samme måde som jorden, hvor fabrikken ligger og smedjen ligger. Disse 10.000 kr. går ind i kommunens almindelige pulje, og for min skyld kan man beskatte dem frit; på den anden side er der jordarealer repræsenterende 90.000 kr.s grundværdi, hvor der ikke ligger nogen bygninger, men som udnyttes produktionsmæssigt under plov, om man vil, til korn eller roer, og $\frac{2}{3}$ heraf eksporteres og skaber valuta.

Se, hvis ministeren er klar over, at dette er udgangspunktet, så er problemet: er det egentlig rimeligt at beskatte disse to arter af jord præcis på samme måde? Vi mener nej. For det andet erkender jo selv socialdemokrater og indenrigsministeren, at landbrugets skatteevne i dag er af en anden beskaffenhed. Jeg går ud fra, at når man har overtaget amtsskatterne igennem rationaliseringsfonden, så er det ikke for landbrugets blå øjnes skyld, så er det heller ikke for at gøre venstre nogen særlig tjeneste, for nogen kærlighed har jeg aldrig nogen sinde følt; men så er det vel, fordi den bitre nødvendighed har fortalt indenrigsministeren, at dette ganske simpelt er nødvendigt. Det er fornuftigt, og det er logik, hr. minister!

Se, når vi nu siger også det om landbrugsjorden, så kommer igen logikken, så er det, at spørgsmålet ikke kan trækkes ud, men må ind under den samlede skatte-reform, for vi ved da godt, at når man ændrer jordbeskatningen, opstår der visse kommunale skatteproblemer, det er jo netop derfor, problemet er langt, langt mere kompliceret — det var det eneste, jeg var enig med hr. Niels Westerby om — således at det egentlig hører hjemme sammen med spørgsmålet om en samlet retfærdig, moderne beskatning, der tager hensyn til skatteevne og til de erhvervsmæssige interesser.

For det tredje er ejendomsskatterne nu lagt fast for 1966-67, og efter mit skøn vil

de nu være i ro i det store og hele. Hvis dette lovforslag vedtages, frygter jeg for, at de ikke forbliver i ro. Købstadkommunerne ejendomsbeskatning har fundet sit leje, vi har ikke megen interesse i at røre ved det mere, for det betyder lejestigninger, det betyder stort administrativt besvær. Ude i landkommunerne har beskatningen egentlig også fundet sit leje i dette øjeblik; derfor er der skabt ro i en overgangstid, og man kunne egentlig udnytte dette tidsrum til at finde frem til det helt rigtige og skabe en bred samling om en tidssvarende og moderne reform også på dette område. Og jeg ville egentlig ønske — og ministeren fortjener, at han fik sit navn under en sådan reform; så ville hans navn kunne leve, for alt det andet, ministeren har skabt, er jo mere eller mindre glemt, så søg frem mod noget, som huskes, og som alle egentlig vil erindre — at der her skete noget, der var retfærdigt og rimeligt. Der er en åbenbar chance her.

Der var én ting, jeg bed mærke i, og den var ikke uvæsentlig; ministeren sagde, at når vi nu får kommuneinddelingen, som i mange områder bliver mere overraskende, end man måske tror, så står man over for et problem om at indpasse ejendomsbeskatningen i den nye kommuneinddeling. Jeg tror, dette er rigtigt, og det er igen en af grundene til, at man blot bør forholde sig i ro med hensyn til ejendomsbeskatningen og give sig tid til at nå frem til det helt rigtige.

H. C. Toft: Indenrigsministeren gav, da han svarede ordførerne, udtryk for, at han ikke mente, der var stillet forslag om eller givet retningslinjer for, hvordan man ville afvikle skatten på landbrugsjord. Jeg skal derfor erindre indenrigsministeren om, at det konservative folkeparti ved anden behandling af ejendomsskattelovsforslagene sidste år stillede ændringsforslag, gående ud på en afvikling af skatten på den egentlige landbrugsjord i løbet af en 10-årig periode.

Jeg var selvfølgelig ked af at høre, at ministeren ikke ville medvirke til at afbøde virkningerne af stigende ejendomsskatter til sognekommunerne; navnlig frygter jeg, at der i nye storkommuner vil komme høje grundskyldpromiller, som i særlig grad vil ramme landbrugsejendomme, der ligger dér

[H. C. Toft.]

i områder, hvor landmændene vil være i mindretal. Jeg havde håbet på, at ministeren her ville være imødekommende.

Man taler så højt om det kommunale selvstyre. Må jeg så have lov at rejse det spørgsmål over for ministeren: vil ministeren medvirke til, at vi i lovgivningen åbner adgang for kommunalbestyrelsen til at fastsætte en lavere grundskyldpromille for landbrugsjord end for al anden grundværdi i kommunen?

Endvidere gav ministeren udtryk for, at det konservative folkeparti — og jeg tror også, at ministeren nævnte venstre og de uafhængige — ikke vil have de faste skatter. Det må være en misforståelse fra ministerens side. Det konservative folkeparti har ikke sagt dette. Vi har sagt, at vi vil afvikle skatten på landbrugsjord, og at vi ønsker en grundskat, der alene skal tilfalde kommunen, og vi har talt for, at man afbøder de urimelige virkninger af, at en kommunalbestyrelse går meget højt op med grundskyldpromillen, således at udgiften til bolig i den pågældende kommune bliver særlig stor på grund af særlig store afgifter i form af offentligt pålagte skatter.

Johan Asmussen: Jeg har en enkelt bemærkning til den højterede indenrigsminister. Ministeren fremdrog en statistik over landbrugsejendommenes salgspriser. Nu vil jeg ikke antyde, at netop den statistik skulle være en illustration af den kendte grammatikalske bøjning af begrebet løgn med statistik som slutstenen, men jeg vil sige, at hvis man vil opfatte statistik over landbrugsejendommenes værdier og salgspriser som udtryk for den skatteevne, der ligger hos ejerne af landbrugsejendomme, så er man efter min mening i hvert fald et godt stykke fra den virkelige sandhed. Det er ikke sådan, at fordi en mand har en landejendom af en høj værdi, så har han også en skatteevne af særlig stor størrelse. Det er en illusion at operere på den basis; det er efter min mening en forældet opfattelse.

Så en enkelt bemærkning til hr. Ove Hansen. Hr. Ove Hansen kommer stadig væk med denne indvending om mistillid til kommunalbestyrelserne. Nej, der er ikke tale om mistillid til kommunalbestyrelserne, men der er tale om, at man ganske klart

ser i øjnene, at afgørelserne i en kommunalbestyrelse træffes som flertalsafgørelser, og der er en klar erkendelse af det i og for sig ikke unaturlige, at den gruppe, der har et flertal, også benytter det. Jeg vil dog sige naturlig og naturlig — jeg vil sige det med det forbehold, at vi herhjemme efter min mening endnu ikke er kommet nær langt nok i retning af det demokratiske ideal, nemlig at flertallet tager hensyn til mindretallet.

Vi er ikke kommet så langt endnu, og derfor må man forvente, at flertallet benytter sit flertal. Så kan man ikke deroverfor sige, som hr. Ove Hansen et par gange har gjort — vistnok også i dag — at hvis et flertal i en kommunalbestyrelse begår misbrug — det er nu så grove ord — men hvis det på det område handler anderledes, end det bør, så skal det nok få kærligheden at føle ved næste valg. Det er jo også et — med al respekt for hr. Ove Hansen — hult argument, for hvis der sidder en kommunalbestyrelse med et mindretal på 3 og et flertal på 7 eller noget lignende, så er det en illusion at tro, at man uden videre skulle kunne få væltet flertallet ved næste valg og få afhjulpnet den mangel på nødvendigt hensyn til mindretallet, som man i et demokrati må kunne forlange. Det er derfor ikke fra vor side mistillid, når vi må fastholde den ordening, som vi nu har haft i en årrække, at der bør være en maksimumsgrænse for kommunernes fastsættelse af grundskyldpromillerne.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det var mig naturligvis næsten en hjertesorg at høre det ærede medlem hr. Johan Asmussen omtale den af mig fremførte statistik på den ubehagelige måde, han gjorde det, begyndende med løgn og endende med statistik. For naturligvis er den rigtig, jeg har angivet min kilde, men jeg vil gerne gøre det ærede medlem opmærksom på, at jeg brugte den i en ganske bestemt forbindelse, idet jeg nemlig sagde, at denne fremstilling af landbrugets fremtidsvilkår som så helt sorte, den deles ikke af de mennesker, der til stadig stigende priser erhverver landbrugsejendomme. Det var såmænd det hele, jeg ville opnå.

Til det ærede medlem hr. H. C. Toft vil jeg gerne sige, at jeg ville være principielt

[Indenrigsministeren.]

overordentlig betænkelig ved at åbne adgang for kommunerne til at fastsætte forskellige grundskyldpromiller alt efter jordens anvendelse. Jeg ville være yderst betænkelig derved, men jeg ville navnlig ikke tro, at det i de tilfælde, det ærede medlem har i tankerne, hvor landbruget i så høj grad er et mindretal, ville få nogen større betydning. Jeg ville ikke tro det. Hvis man skal foretage denne sondring, så bør den nok foretages i lov og ikke ved administration i kommunerne, men jeg erkender, at så kan det ærede medlem med formel ret sige: dér tør ministeren altså ikke stole på det kommunale selvstyre. Dertil vil jeg så blot føje, at jeg er bange for, at vi ville få en sådan forskelsbehandling landet over, at det i sig selv må tale imod en sådan ordning.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen takker jeg for, at han fremhævede, at hans logik er knivskarp, ellers havde jeg aldrig opdaget det, og når han så siger, at han er pædagog, så må jeg bestride det. I så fald ville min respekt for pædagoger dale under lavmålet.

På ét punkt var det ærede medlem aldeles klar, for det, han sagde nu, var simpelt hen udtryk for forskelsbehandling. Det er landbrugsjorden og gartnerijorden, der skal fritages, medens alt det øvrige, også smedens værksted, skal beskattes. Det er altså forskelsbehandling mellem erhvervene — jeg tror, det har en vis værdi at få det fastslået.

Må jeg dernæst sige til det ærede medlem: forslaget indeholder jo en bestemmelse om den amtskommunale grundskyld, hvorefter staten skal dække, for så vidt landbrugets forrentningsprocent ligger under 4,5; men det vil med andre ord sige, at det er vor opfattelse, at hvis forrentningsprocenten er 4,5 eller overstiger 4,5, må landbruget på lige fod med andre betale ejendoms-skatte.

Endelig vil jeg gerne sige til det ærede medlem — jeg har ikke spor imod at gentage det — at i det øjeblik vi, hvad jeg håber,

inden næste kommunevalg har fået gennemført ændringen af kommunestrukturen og samtidig, hvad jeg anser for nødvendigt, har fået taget stilling til byrdefordelingen mellem stat og kommuner og mellem primær- og sekundærkommuner indbyrdes og i forbindelse hermed naturligvis også til det nye kommunale beskatningsgrundlag, da indgår som en selvfølge de faste skatter i fastlæggelsen af det fremtidige skattegrundlag. Det er helt oplagt. Men jeg gentager: der går øjensynlig en skillelinje her i tinget mellem dem, der principielt mener, at de faste skatter har en varig plads i vor skattelovgivning, og dem, der ikke mener det — og jeg tror ikke, at den skillelinje ændres til 1970.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Skytte): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v.

(Lovforslaget (nr. 33) findes i tillæg A. sp. 489, fremsættelsen i tidenden sp. 108).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Børge Schmidt: Dengang folkettinget i 1965 for tredje gang behandlede og vedtog at forlænge den midlertidige ordning, der indførtes i 1959, da man vedtog at fiksere Københavns kommunes udligningstilsvare for Frederiksberg og Gentofte og man end-